

РЕШЕНИЕ

№ 5504

гр. София, 17.05.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 4 състав,
в публично заседание на 23.04.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ирина Кюртева

при участието на секретаря Росица Б Стоева и при участието на прокурора Цветослав Вергов, като разгледа дело номер **2153** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл. 284 от ЗИНЗС във връзка с чл. 3 от ЗИНЗС.

Образувано е по Искова молба вх. № 8156/28.02.2024г., депозирана от Г. Ц. Т. с ЕГН , от [населено място], чрез адв. Р. В.-САК, срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерство на правосъдието за присъждане на сумата от 5 000 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди в периода 01.09.2023г.-12.01.2024г. в Затвора К., вследствие на лоши битови и нечовешки условия, ведно със законната лихва за забава върху сумата от 28.02.2024г. до окончателното ѝ изплащане. Иска се и присъждане на направените по делото разноски.

В исковата молба се твърди, че ищецът е бил настанен в спално помещение, в което са липсвали елементарни хигиенно-битови условия, като е бил принуден да съжителства с множество дървеници. Посочва, че изобилие от дървеници е имало и в общите помещения. Бил налазван и нахапван постоянно, като всичко това не му позволявало да спи спокойно в продължение на целия исков период. Ухапванията му причинявали болки и страдания, т.к. при ухапване от дървеници се образува пъпка и оток със силен сърбеж и болка, които остават над 10 дни. Освен тези неприятни усещания, ухапванията от дървеници, пораждали у ищеца и страх от болестно заразяване. Описаните обстоятелства създавали у ищеца неопишуем дискомфорт и представлявали поставянето му в нечовешки, унижителни условия. Вредите се твърди, че са причинени от незаконосъобразно бездействие на служители на ответника, които не

унищожават дървениците, а разпространението им нараства. Сочи, че от РЗИ-С. е установено наличието на хлебарки и дървеници, вследствие на изключително лошите хигиенно-битови условия. Доводите и исканията се поддържат в хода на съдебното производство от представляващия го адв. В.. Претендират се разноси по списък по чл. 80 от ГПК във вр. с чл. 144 от АПК, представляващи държавна такса и адвокатско възнаграждение по чл. 38, ал. 2 вр. ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата.

Ответникът - Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез юрк.Д., в писмен отговор на исковата молба и в хода по същество на делото оспорва предявения иск по основание и размер. Счита, че не са налице елементите от фактическия състав за ангажиране на отговорността по чл. 284 във вр. с чл. 3 от ЗИНЗС. Няма неизпълнение на вменено от закона задължение от страна на ответника, нито доказателства за претърпени вреди, които да са в резултат от незаконосъобразни действия или бездействия. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Прокурор В. от СГП дава заключение, че исковата претенция е недоказана и следва да бъде отхвърлена. Посочва, че от данните по делото и свидетелските показания се установява, че креватите са железни и няма как да има дървеници. Освен това показанията на свидетелите били противоречиви и не следвало да бъдат кредитирани. Съдът, след преценка на становищата на страните и въз основа на събраните по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа страна:

Ищецът Г. Ц. Т. изтърпява наказание „лишаване от свобода“ като за периода от 01.09.2023г. до 12.01.2024г. е бил настанен в ЗОЗТ „К.“ в 9-та група на Затвора в [населено място], спално помещение № 2.

С молба от 28.03.2024г., ответникът представя справка относно пребиваването на ищеца на територията на ЗОЗТ „К.“, медицинска справка, график за топла вода.

От медицинска справка, изготвена от д-р М.Т. (л.24), рег.№ 3697/25.03.2024г., е видно, че за исковия период л.св. Г. не е посещавал медицинския център.

Представена е докладна записка (л.16), изготвена от снабдител, доставчик в Затвора [населено място], относно проведена дезинфекция на територията на ЗОЗТ „К.“, от която е видно, че на 15.12.2023г. е извършено обезпаразитяване на помещенията с препарат „А.“.

В хода на съдебното производство са разпитани Н. С. А. и И. Д. Д.. Свидетелят А., дава показания, че е бил настанен заедно с ищеца в едно и също спално помещение-второ, окол три-четири месеца, общо около седем или десет човека, като помещението е около 15 кв.м. ,в което има дървеници и хлебарки. Посочва, че за престоят му от четири месеца, само веднъж е пръскано за насекоми, но без резултат, тъй като те не умирали. Свидетелства за оплаквания от страна на ищеца за ухапвания от дървеници, като краката му ставали на пъпки и рани, както и че насекомите са му пречели на съня, въпреки че е чистил вечер леглото. Медицинското лице, което ги посещавало веднъж седмично, им е препоръчвало да си внесат „от вѐн лекарство за мазане“, а иначе им давал аналгин и парацетамол, като те са за успокоение и болка. Посочва, че за хигиената в спалното помещение се грижат самите лишени от свобода, като са се редували. Свидетелят Д. бил заедно с ищеца в едно помещение, втора група. Посочва, че имало дървеници и хлебарки, които са ги нахапвали, както него лично, така и Г. Т., по гърба, ръцете, навсякъде. Чувал е ищеца да се оплаква, че не може да спи от дървениците и е виждал, че е с подути ръце.

При така установеното от фактическа страна, съдът направи следните правни изводи: Искът е допустим, като предявен срещу надлежен ответник, а разгледана по същество

исквата молба е частично основателна по следните съображения:

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3.

На основание чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС, осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение.

Съгласно ал. 2 на същия член, за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност.

С настоящата искова молба се претендира, че вредите са настъпили от поставянето му в нечовешки условия, в помещения пълни с дървеници, по време на престоя му в ЗОЗТ „К.“.

С отговора на исквата молба се сочи, че има сключени договори за извършване на дезинсекция със специализирани фирми, като фактът на извършените дейности по пръскане с препарат срещу вредители, се потвърждава от приложената докладна записка (л.16). Соци се също така от ответника, че липсват доказателства за наличие на нарушено психично или физическо здраве, което да е пряка и непосредствена последица от действието или бездействието на администрацията на затвора С..

Показанията на разпитаните в съдебно заседание свидетели съдът кредитира доколкото не са в противоречия със събраните по делото писмени доказателства и представените от ответника справки.

Съдът намира, че в конкретния случай безспорно от страна на ответника се предприемат някакви действия за премахване на популациите от хлебарки и дървеници в местата за лишаване от свобода и конкретно в ЗОЗТ „К.“, но тези мерки не са достатъчни и ефективни.

Безспорно от показанията на свидетелите се потвърждава, че въпреки периодичните пръскания против насекоми, същите нямат ефект. В тази връзка са докладите на О. на Република България, свободно достъпни на интернет страницата му. Независимо от периодичното месечно пръскане, то е недостатъчно и неефективно, тъй като не се справя с проблема.

Предвид изложеното, установеният системен проблем с дървениците, при който дезинсекцията не е ефективна, съдът према за достатъчен да обоснове нарушение на чл.3, ал.2, вр. ал. 1 от ЗИНЗС поради липса на активни и ползотворни действия на затворническата администрация в борбата с дървениците, чието доказано наличие и ухапвания по ищеца обосновават обстоятелства, които уронват човешкото достойнство, пораждат чувство на страх, незащитеност и малоценност.

Съдът приема за достигнат прага на суровост за установяване на нарушение на чл.3 от ЕКПЧ, респ. чл.3 от ЗИНЗС, тъй като наложеното наказание „лишаване от свобода“ не трябва да е свързано със стрес и трудности с интензитет, надвишаващ неизбежната степен на страдание, присъща на наказанието. Наличието на дървеници в помещенията не е свързано с неизбежната степен на страдание, присъща на наказанието, а безспорно го надхвърля и е в пряка и непосредствена

причинно-следствена връзка с недостатъчните усилия на затворническата администрация по справяне с този системен проблем.

С оглед презумпцията по чл.284, ал.5 ЗИНЗС съдът приема за доказани наличието на претърпени неимуществени вреди в пряка и непосредствена причинно-следствена връзка с условията на изтърпяване на наказанието в нарушение на чл.3 от ЗИНЗС.

При определяне размера на обезщетението съдът намира, че следва да се съобрази с новите решения на ЕСПЧ по дела, касаещи оплаквания за лоши условия в местата за лишаване от свобода, според които обезщетение, присъдено от националния съд, което се равнява на 4 евро на ден или на 30% от присъждането на ЕСПЧ при сходни обстоятелства е адекватно и не поставя под съмнение ефективността на производството за обезщетяване на вредите от поставяне в лоши условия на задържане.

Исковата претенцията обаче е предявена единствено поради наличие на дървеници, което следва да бъде съобразено при определяне размера на обезщетението в смисъл, че пълният посочен размер на обезщетения в най-новите решения на ЕСПЧ е неприложим към настоящия случай, доколкото той касае кумулативен ефект от различни оплаквания при изтърпяване на наказанието, какъвто не е настоящият случай.

Изложеното е основание за съда да определи размер на обезщетението близо до посочения от ЕСПЧ размер или такова в размер на 5 лева на ден, което би било справедливо обезщетение за претърпените от ищеца неимуществени вреди. Предвид гореизложеното съдът намира, че следва да се присъди обезщетение в размер на 5 лв. на ден за периода от 01.09.2023г.-12.01.2024г или общо 134 дни, за които се дължи 670 лв. обезщетение.

Тази сума следва да се присъди със законната лихва от предявяване на иска на 28.02.2024г. За разликата до предявения размер искът следва да бъде отхвърлен.

При този изход на спора следва да бъде осъден ответника да заплати направените по делото разноски, които са в размер на 10 лв. държавна такса и да се присъди на адв. В. адвокатско възнаграждение за осъществената безплатна правна помощ в хипотезата на чл. чл. 38, ал. 2 вр. ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата. Съобразно присъденото обезщетение от 670 лв. минималното възнаграждение по чл.7, ал.2, т.1, вр. чл.8, ал.1 от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения е 400 лв.

В хипотезата на частично уважаване на иска, не е предвидена възможност за заплащане на ответника на юрисконсултско възнаграждение, поради което такова не следва да му се присъжда.

Така мотивиран, Административен съд София-град, I-во отделение – 4 състав:

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ – С., [улица], да заплати на Г. Ц. Т., ЕГН [ЕГН], сумата в размер на 670 (шестотин и седемдесет) лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди поради поставянето му в нечовешки условия в помещения с дървеници, за периода от 01.09.2023г.-12.01.2024г., както и законната лихва върху главницата, за периода от 28.02.2024г. до окончателното заплащане на обезщетението, като ОТХВЪРЛЯ иска за останалата част над 670 лв. до претендираната сума от 5 000 лв. като неоснователен и недоказан.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ – С., [улица], да заплати на Г. Ц. Т., ЕГН [ЕГН], сумата в размер на 10 (десет) лева, представляващи разноси за държавна такса.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ – С., [улица], да заплати на адв. Р. Н. В. от Адвокатска колегия С., адвокатско възнаграждение по настоящото дело в размер на 400 (четиристотин) лева.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба пред тричленен състав на Административен съд София - град, в 14-дневен срок от съобщението.

СЪДИЯ: